

Evropski pokret
Srbija

Forum mladih Evropskog pokreta u Srbiji

Pregled činjenica “Stavovi mladih o EU”

Gavrilo Nikolić
Aleksandra Močnik

1. Uvod – Zašto Stavovi mladih o EU?

Podstaknuti činjenicom da se istraživanja na temu evropske integracije Srbije, odnosno Evropske unije uopšte, u Srbiji ne fokusiraju na mlade, kao starosnu kategoriju, koja će na budućem referendumu odlučivati o ulasku Srbije u EU, Forum mladih Evropskog pokreta u Srbiji je pokrenuo istraživanje, koje za cilj ima da upozna javnost sa stavovima mladih o EU.

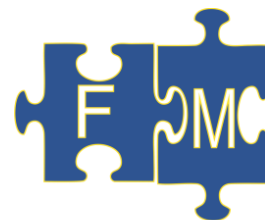
Istraživanje je sprovedeno u periodu od 4. do 16. aprila 2015. godine i sprovedeno je kroz anonimni upitnik zatvorenog tipa, koji je diseminovan putem interneta krajnjim korisnicima, prevashodno mladima od 16 do 25 godina starosti. Upitnik je za vreme trajanja istraživanja popunilo 163 ispitanika (12,54 po danu). U pogledu starosne dobi, upitnik su najviše popunjavale osobe starosti od 20 do 25 godina (78%), potom stariji od 25 godina (15,33%), a najmanje osobe mlađe od 20 godina (6,13%). U odnosu na obrazovanu pozadinu, prosečni ispitanici su osobe koje su završile fakultet (50,3%), potom srednje obrazovanje (32,51%). Upitnik su još popunjavale osobe, čiji je najveći stepen stručne spreme master (7,97%), osnovno obrazovanje (7,36%), odnosno viša škola (1,84%). U odnosu na polnu strukturu, upitnik su u većoj meri popunjavale osobe muškog pola (54,6%) u poređenju sa osobama ženskog pola (45,39%). U odnosu na mesto rođenja, upitnik su uglavnom popunjavale osobe rođene izvan Beograda (63,8%), dok su osobe rođene u glavnom gradu popunjavale upitnik u manjini (34,96%).

S obzirom da su odgovori zatvorenog tipa, autori pregleda činjenica nisu bili u prilici da se neposrednije upoznaju sa stavovima ispitanika. U skladu sa time, zaključci, koji proizilaze iz sakupljenog uzorka predstavljaju isključivo procenu autora o stavovima mladih prema EU.

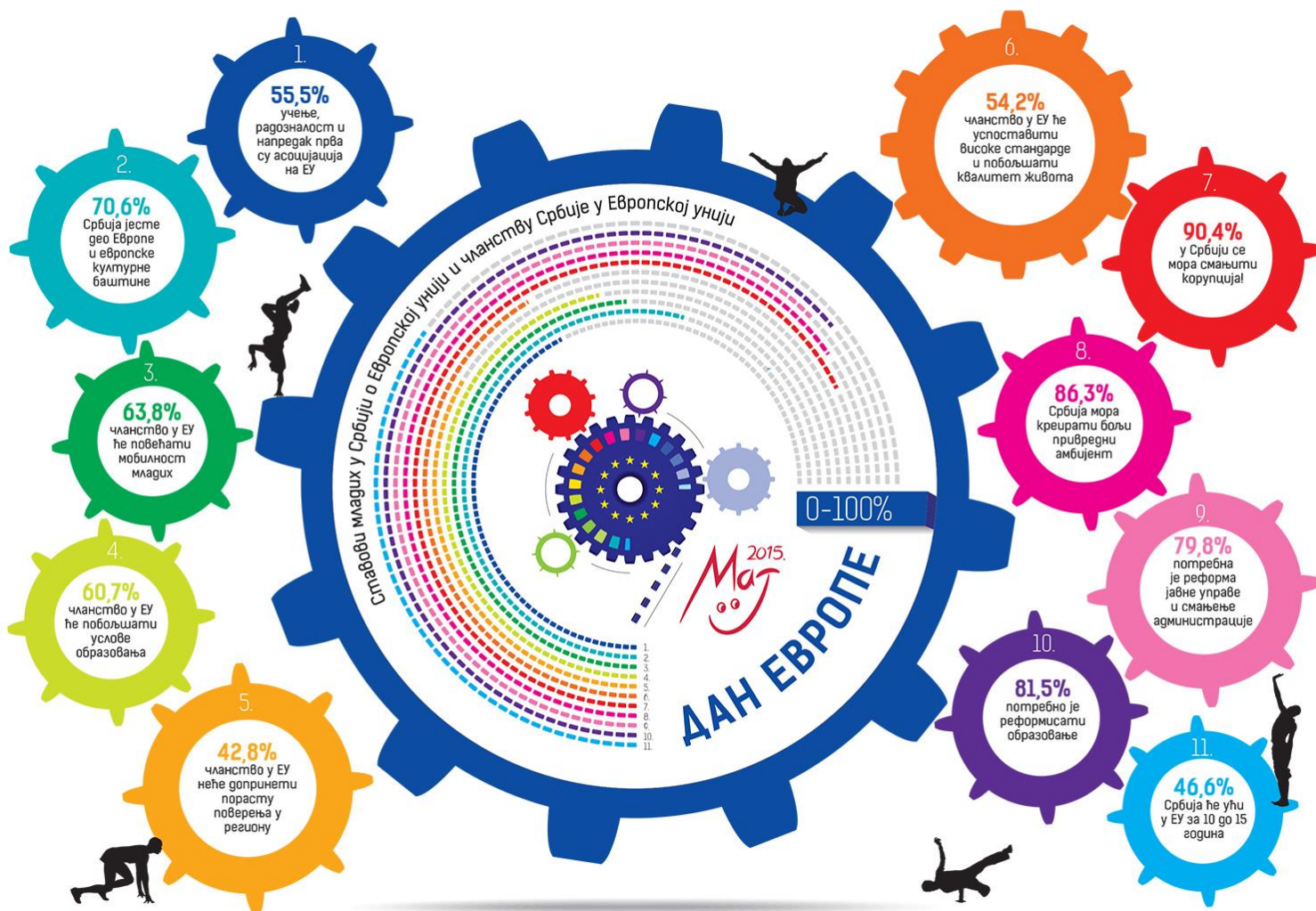
2. Rezultati istraživanja

Prvi deo ankete posvećen je oceni konstatacija ispitanika u pogledu određenih vrednosnih stavova. Ispitanici su bili u prilici da navedene stavove ocene od 1 do 5, sa 1 kao odgovorom potpunog neslaganja sa iznetim stavom, 2 kao odgovorom delimičnog (uglavnom) neslaganja sa navedenim, 3 kao neutralnim odgovorom (niti se slažu niti ne slažu), 4 kao odgovorom delimičnog (uglavnom) slaganja sa navedenim i 5 kao odgovorom potpunog slaganja sa navedenim.

U skladu sa datom metodologijom, većina ispitanika se složila da **Srbija pripada Evropi i evropskoj kulturnoj baštini** (42,3% u potpunosti, a 28,3% uglavnom). Većina se nije složila (28% u potpunosti, 23,8% uglavnom) sa konstatacijom da će **jedino političke elite imati koristi od pristupanja Srbije EU**. Ispitanici, na dalje, smatraju da **EU neguje različite**

vrednosti u odnosu na Srbiju (17,2% u potpunosti, a 27% uglavnom, dok je 23,9% neutralno u pogledu navedenog stava). Na različitost u pogledu vrednosti se nadovezuju delimično pesimistična gledišta ispitanika u pogledu članstva Srbije u EU. Za 17,7% ispitanika **članstvo Srbije u EU nije realno**, dok 22,1% nije vrednosno ocenilo konstataciju, a 23,3% ispitanih se uglavnom nije složilo sa konstatacijom. Na date rezultate se naročito nadovezuje shvatanje o **odnosu drugih zemalja članica prema pristupanju Srbije EU**. 23,9% ispitanih se uglavnom slaže sa konstatacijom da druge zemlje članice nisu sklone da prihvate članstvo Srbije u EU, dok se 17,8% u potpunosti slaže, a 20,8% nije vrednosno ocenilo konstataciju. Međutim, iako delimično pesimistični u pogledu evropske budućnosti Srbije, ispitanici u većini nisu skloni slaganju sa konstatacijom da bi **Srbija imala više koristi od pridruživanja drugim unijama i savezima**. Njih 29,9% nije dalo vrednosnu ocenu konstatacije (niti se slažu niti ne slažu), dok se 23,7% u potpunosti ne slaže, odnosno 20,7% uglavnom (ne slaže).

Evropski pokret
Srbija

FORUM MLADIH

U pogledu promena, koje će uslediti ulaskom Srbije u EU, ispitanici se na prvom mestu slažu da će doći do **povećane mobilnosti mladih** (45,4% u potpunosti, 18,4% uglavnom), kao i do **poboljšanja uslova obrazovanja** (37,4% se uglavnom slaže, 23,3% u potpunosti). Međutim, iako smatraju da će se uslovi obrazovanja poboljšati, ispitanici takođe vide **povećanje trenda „odliva mozgova”** (35% se u potpunosti slaže da će se trend nastaviti, odnosno 27,6% uglavnom). Ispitanici, ulaskom Srbije u EU, vide **promenu na planu investicija i radnih mesta** (32,3 % se uglavnom slaže, a 16,6% u potpunosti). U pogledu državotvornih obeležja (upotreba ćirilice) i samostalnosti u donošenju odluka, mimo Briselskih institucija, ispitanici su delimično pesimistični. Njih 25,3% u potpunosti, odnosno 18,3% uglavnom se slažu da će se **sve važne odluke za Srbiju donositi uglavnom u Briselu**. Iako 38,4% veruje da ulaskom Srbije u EU neće biti **ugroženo korišćenje ćirilice** kao zvaničnog pisma, 12,2% se u potpunosti slaže sa konstatacijom, 10,4% uglavnom, a 15,9% nije bilo u mogućnosti da da vrednosnu ocenu. Iako su se ispitanici uglavnom složili (njih 35,6%) da će **ugled Srbije u svetu porasti ulaskom u EU**, uglavnom su nesigurni (njih 31,3%) u **uticaj EU na proces stabilizacije regiona Zapadnog Balkana**. Ne samo da nisu spremni da daju vrednosnu ocenu, nego se pojedini čak i otvoreno ne slažu sa konstatacijom (njih 22,7% u potpunosti).

U pogledu ostalih polja, na kojima bi Srbija trebalo da radi, kako bi postala članica EU, ispitanici se u potpunosti slažu da Srbija **mora stvoriti bolji privredni ambijent** (58,9% u potpunosti, 27,6% uglavnom), **osigurati poštovanje ljudskih i manjinskih prava** (57,1% u potpunosti, 22,1% uglavnom), **reformisati javnu upravu i smanjiti administraciju** (60,7% u potpunosti, 18,4% uglavnom), podignuti **standarde u oblasti zaštite životne sredine i zdravlja građana** (62,6% u potpunosti, 23,3% uglavnom), kao i **reformisati sistem obrazovanja** (60,7% u potpunosti, 21,2% uglavnom). Ispitanici su naročito istakli potrebu **smanjenja korupcije na putu Srbije ka EU**. Njih 70,6% se u potpunosti slaže da Srbija mora da smanji korupciju kako bi ušla u EU.

Iako su ispitanici u prethodnoj grupi odgovora, uglavnom negativno ocenili uticaj članstva u EU na poboljšanje odnosa u regionu, 40,5% njih se slaže u potpunosti, odnosno 27% uglavnom sa konstatacijom **da Srbija mora poboljšati odnose sa zemljama iz regiona, kako bi postala članica EU**. Time se stiče utisak da ispitanici vide poboljšanje odnosa u regionu kao preduslov članstvu u EU.

Ispitanici smatraju da Srbiju na putu do EU čeka još puno posla, s obzirom da se 83,4% njih ne slaže sa konstatacijom da Srbija ne mora ništa da **učini kako bi postala članica EU**.

Drugi deo upitnika, bio je posvećen davanju konkretnih asocijacija i procena na navedena pitanja bez ocene vrednosnih stavova.

Ubedljivo **prva asocijacija ispitanika na EU je učenje, radoznalost i napredak** (sa čime se 55,5% složilo). Pored učenja i napretka, „simpatije” ispitanika je pridobila i konotacija **laž, prevara i ucena** (sa čime se 26,2% složilo).

Na **pojam zemlja članica EU** ispitanike prvo asociiraju sledeći pojmovi: **uređeno društvo** (57,1%), **bolje mogućnosti usavršavanja i zaposlenja** (42,3%) i **kvalitet života** (25,2%). Od negativnih konotacija, ispitanike pojam zemlje članice EU asociira na **stroga i kruta pravila** (20,9%), **izgubljen nacionalni identitet** (19%) i **nepristupačne i hladne ljude** (10,4%).

U pogledu **prve asocijacije na evropske integracije Srbije**, ispitanici stoje pri stavovima u pogledu prve asocijacije na EU, s tim što je nešto manji procenat (50%) onih koje proces evropske integracije Srbije asociira na **učenje, radoznalost i napredak**, dok je veći broj onih koje proces asociira na **laž, prevaru i ucenu** (35,4%).

Evropski pokret
Srbija

FORUM MLADIH

U sklopu ocene razloga zbog kojih bi Srbija trebalo da postane država članica EU, ispitanici na prvom mestu pominju **uspostavljanje visokih standarda u cilju poboljšanja kvaliteta života** (54,9%). Međutim, čak 28,7% njih ne smatra da je važno da **Srbija postane članica EU**. Nije izvesno da li su takvi odgovori produkti neinformisanosti ili generalne odbojnosti ispitanika prema EU.

U pogledu ličnog stava prema Srbiji u EU, 31,3% ispitanika je izjavilo da **članstvo Srbije u EU** za njih ne predstavlja ništa, što možemo pravdati razlogom generalne neinformisanosti o stanju u EU, te situacijom u kojoj građani generalno ne znaju koje sve posledice dolaze kao rezultat pristupanja EU. Posle ništa, najzastupljeniji odgovori bili su **sloboda** (23,9%) i **ekonomska stituiranost** (19,6%). Da za ispitanike „nedostatak” slobode ne znači trenutnu ugroženost, odnosno strah za ličnu bezbednost, govori podatak da svega 4,9% ispitanika vidi značaj ulaska u EU u vidu povećanja opšte **bezbednosti**.

Za kraj, ispitanici su pokazali optimizam u pogledu procene ulaska Srbije u EU. Njih 46,6% procenjuje da će **Srbija ući u EU za 10-15 godina**, 9,2% za preko 15, a svega 6% za do 5 godina. 11% ispitanika nije odabralo ni jedan ponuđeni odgovor, dok je čak 27% uvereno da Srbija nikada neće ući u EU!

3. Naredni koraci

Istraživanje na temu stavova mladih prema EU sprovedeno je u okviru šireg projekta obeležavanja Dana Evrope 2015. godine. Dan Evrope danas ne predstavlja samo dan sećanja na burnu prošlost najstarijeg kontinenta, već i priliku da se javnost (posebno nove generacije) upoznaju sa aktuelnim evropskim tokovima. Edukativnoj svrsi Dana Evrope doprinosti i izneti pregled činjenica.

U duhu nove funkcije Dana Evrope, opšti zaključak koji nameću rezultati istraživanja je potreba za **opštom i kontinuiranom edukacijom mladih u oblasti EU** sa ciljem oblikovanja stavova mladih, zasnovanih na činjenicama i konkretnim pokazateljima. Iako se analiza odnosila na, pre svega, subjektivne stavove, neumitno je da na njih utiče informisanost, koja je kod opšte populacije, a pogotovo mladih na niskom nivou. Stoga se pored edukacije, nameće potreba **informisanja mladih o evropskim integracijama**, putem sredstva opšteg informisanja, na način dostupan svima.

Forum mladih Evropskog pokreta u Srbiji namerava da nastavi sa istraživanjima na teme koje tangiraju mlade, a povezane su sa aktuelnim tokom evropske integracije Srbije u cilju informisanja mladih generacija o budućem članstvu Srbije u EU.

Maj 2015.